

Vragenlijst People

Thema's: *Burgerparticipatie, Sociaal beleid en Internationale samenwerking*

In deze vragenlijst ligt het accent op de sociale dimensie (People) van duurzame ontwikkeling. Om een compleet beeld te krijgen van het duurzaamheidsbeleid binnen de gemeente, is het raadzaam om ook de andere twee vragenlijsten in te vullen.

People: sociale dimensie van duurzaamheid

Verwante begrippen: participatie, democratie, zorg voor kwetsbare groepen, solidariteit, wereldburgerschap.

De 'P' van 'People' zou ook kunnen staan voor 'Participatie'. Een duurzame samenleving heeft gemeenschapsgevoel nodig, waarbij burgers zich betrokken voelen bij wat er gebeurt in hun samenleving, de wereld en met hun medeburgers.

Centrale vragen in deze vragenlijst zijn: wat doet de gemeente om haar burgers zoveel mogelijk te betrekken bij het maken van (politieke) beleidskeuzes? En wat doet ze verder om haar sociale kapitaal, waar nodig, te beschermen en, waar mogelijk, te versterken? In hoeverre heeft de gemeente aandacht voor het bevorderen van wereldburgerschap?

Denk mondiaal, handel lokaal

Naast bescherming bieden aan kwetsbare groepen heeft de gemeente als belangrijke taak om sociale cohesie tussen hun burgers zoveel mogelijk te versterken. Vluchtelingen en migranten vormen zijn bijvoorbeeld enkele van de bevolkingsgroepen die speciale aandacht vragen.

Het is ook belangrijk om lokale ontwikkelingen in een grotere context te plaatsen, voorbij de eigen straat en de wijk. Immers, duurzame ontwikkeling betekent ook rekening houden met mensen elders. Het actief bevorderen van mondiaal bewustzijn of actief wereldburgerschap biedt de gemeente kansen voor meer begrip en lokaal draagvlak. Internationale samenwerking, binnen en/of buiten Europa, kan hier eveneens aan bijdragen.

Relevante internationale afspraken die ook Nederland heeft ondertekend:

- Universele verklaring van de rechten van de mens (1948)
- het Vluchtelingenverdrag (1951)
- Millenniumdoel 2: gelijke rechten voor mannen en vrouwen

Opbouw van de vragenlijst

De vragenlijst bestaat uit drie thema's: 1) Burgerparticipatie, 2) Sociaal beleid en 3) Internationale samenwerking.

Resultaten en correcties

In totaal kan de gemeente 45 punten voor de vragenlijst PEOPLE behalen. Natuurlijk is de vragenlijst niet uitputtend. Doet uw gemeente beduidend meer binnen deze beleidsterreinen? Of geven de antwoorden een te positief beeld, is er veel op papier vastgelegd maar in de praktijk nog niet uitgewerkt?

U kunt corrigeren voor maximaal 3 punten extra toe te kennen of af te trekken. Een voorstel voor correcties en de bijbehorende motivatie kan onderaan de lijst worden gegeven. Op basis van de gegeven argumenten worden correcties wel of niet door de coördinator toegekend.

Nederlandse Grondwet:

Art. 1

Allen die zich in Nederland bevinden worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Universele Verklaring van de Rechten van de Mens:

Art 1: Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen.

Art. 3: Een ieder heeft het recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon.

Vragen: Burgerparticipatie

"Burgerparticipatie....verwijst naar een samenleving waarin 'de driehoek' van burgers, overheid en maatschappelijke organisaties evenwichtig de lusten en lasten, rechten en plichten, 'zorgen voor' en 'zorgen dat' verdelen.' (MOVISIE, factsheet Burgerparticipatie en de Wmo.)

Het is effectief om burgers te betrekken bij het opstellen van beleid dat hen raakt. Vanuit een democratisch oogpunt, maar ook omdat het beleid er beter van wordt. (Instituut voor Publiek en Politiek, www.publiek-politiek.nl)

Er zijn verschillende vormen van burgerparticipatie. Onderstaande vragen gaan vooral in op het betrekken van burgers bij beleidsontwikkeling en -uitvoering. (verticale burgerparticipatie)

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Score
1.	Het principe van duurzame ontwikkeling is verankerd in een strategische visie die op een participatieve wijze tot stand is gekomen.	<i>(Aanpassing vraag 1 sociaal mondiaal)</i> Duurzame ontwikkeling vraagt per definitie om samen vast te stellen wat het gewenste perspectief is van de lokale gemeenschap op lange termijn. De vraag is hier niet alleen of de gemeente een strategische visie heeft maar vooral of hier een participatief ontwikkelingsproces aan ten grondslag ligt.	Ja/Nee	3
2.	De lokale strategische visie is een levend document waar met regelmaat aan wordt gerefereerd.	<i>(Aanpassing vraag 2 sociaal mondiaal)</i> Een strategische visie heeft alleen zijn waarde als het als kader dient voor beleidsontwikkeling op korte termijn. Belangrijke momenten om er naar te refereren zijn bijvoorbeeld het opstellen van een nieuw collegeprogramma en de burgerjaarverslagen.	Ja/Nee	2
3.	Uw gemeente heeft een verordening voor het burgerinitiatief in werking.	<i>(vraag 4 sociaal mondiaal)</i> Het burgerinitiatief is een belangrijk instrument voor burgers om zaken aanhangig te maken en formeel besprekruimte te geven in de gemeenteraad. Het is een middel om de burger naast het 'kiesrecht' ook een meer direct initiatiefrecht te geven.	Ja/Nee	2
4.	Uw gemeente heeft toegankelijke informatie en procedureregels voor burgerinitiatief.	<i>(nieuwe vraag)</i> Via de website en gemeentegids kan deze mogelijkheid voor burgerparticipatie eenvoudig toegankelijk worden gemaakt. Met ingewikkelde procedures worden burgers ontmoedigd om initiatief te nemen. Een eenvoudige enquête kan dit snel naar voren brengen.	Ja/Nee	1
5.	In uw gemeente is een 'cliëntenraad' geïnstalleerd die gevraagd en ongevraagd advies geeft over het beleid met betrekking tot werk en bijstand.	<i>(Aanpassing vraag 18 sociaal mondiaal)</i> De cliëntenraad is een door de gemeente in het leven geroepen. Een structuur die mensen verenigt die spreken namens alle mensen die een beroep doen op de Wet Werk en Bijstand (WWB) en de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG).	Ja/Nee	1

		www.landelijkeclientenraad.nl		
6.	Binnen uw gemeente is een adviesraad geïnstalleerd die het afgelopen jaar gevraagd en ongevraagd advies heeft geleverd op de lokale invulling van de WMO.	<i>(Aanpassing vraag 18 sociaal mondiaal)</i> In de participatieraad (WMO platform, WMO-raad) zijn de verschillende belangengroepen vertegenwoordigd die gevraagd en ongevraagd advies geven over de invulling van het welzijnsbeleid. www.invoeringwmo.nl Nb. In diverse gemeenten zijn de verschillende adviesraden bij elkaar gevoegd tot één brede participatieraad. Zit hier ook de cliëntenraad in? Beantwoordt vraag 5 eveneens met ja.	Ja/Nee	1
7.	Uw gemeente ondersteunt gedurende deze collegeperiode een 'jongerenraad' of een ander concreet en structureel initiatief om jongeren te betrekken bij de gemeentelijke politiek.	<i>(vraag 16 sociaal mondiaal)</i> Betrekken van jongeren bij de lokale politiek en beleid vraag om extra inspanning. Ideeën hiervoor en samenwerking kan gezocht worden bij bijvoorbeeld het IPP, de Nationale Jeugdraad of Jongeren Milieu Actief.	Ja/Nee	1
8.	Uw gemeente evalueert jaarlijks in hoeverre haar klanten (burgers) tevreden zijn over de gemeentelijke serviceverlening.	<i>(nieuwe vraag)</i> Er zijn vele manieren om de toegankelijkheid en tevredenheid van klanten te toetsen. Als referentiekader is de afgelopen jaren de burgerservicecode populair geworden. Zie www.burger.overheid.nl	Ja/Nee	2
Subtotaal van vragen gerelateerd aan burgerparticipatie (was 8)				13

Vragen: Sociaal beleid

Art. 1 van de Universele Verklaring van de mens luidt: "Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen."

Een belangrijke taak van gemeenten is het versterken van sociale cohesie en het beschermen van minderheden en zwakkeren in de samenleving. Belangrijk is dat niemand wordt buitengesloten en kansen worden gecreëerd voor deelname aan het maatschappelijke leven.

	Vraag	Toelichting	Ant-woord	Score
9.	Uw gemeente stelt minimaal iedere vier jaar een plan vast betreffende maatschappelijke ondersteuning?	<i>(nieuwe vraag)</i> Dit is een procesverplichting vanuit het rijk. www.invoeringwmo.nl	Ja/Nee	2
10.	Uw gemeente heeft een actueel emancipatiebeleid.	<i>(vraag 21 sociaal mondiaal)</i> Emancipatie gaat over een brede groep mensen die in staat moet zijn om zichzelf in deze samenleving volwaardig te ontwikkelen. Het gaat niet alleen om emancipatie van vrouwen. Het gaat ook om homoseksuelen, illegalen, daklozen, migranten en nog veel meer groepen die een minderheidspositie of achterstandspositie in onze samenleving hebben gekregen.	Ja/Nee	2
11.	Uw gemeente streeft in haar personeelsbeleid nadrukkelijk naar een personeelssamenstelling die een evenredige afspiegeling is van de lokale samenleving (diversiteitsbeleid).	<i>(vraag 22 sociaal mondiaal)</i> Het is voor het ontwikkelings- en integratieproces wezenlijk dat migranten, maar ook andere groepen in de samenleving deel kunnen nemen in het arbeidsproces. Dat vraagt soms om een investering, zoals het specifiek opleiden of begeleiden van werknemers.	Ja/Nee	2
12.	Uw gemeenteraad en college tezamen bestaat voor minimaal 40% uit vrouwen	<i>(aanpassing vraag 23 sociaal mondiaal)</i> De Nederlandse regering heeft hiervoor streefcijfers vastgelegd in een Meerjarenbeleidsplan Emancipatie 2006-2010.	Ja/Nee	1
13.	Binnen de gemeentelijke organisatie wordt minimaal 40% van de leidinggevende functies in ingenomen door vrouwen.	<i>(vraag 24 sociaal mondiaal)</i> De Nederlandse regering heeft hiervoor streefcijfers vastgelegd in een Meerjarenbeleidsplan Emancipatie 2006-2010.	Ja/Nee	1
14.	Uw gemeente stelt zich ten doel om iedereen een dak boven het hoofd te geven, ook illegalen.	<i>(vraag 20 sociaal mondiaal)</i> Nederland telt zo'n 50.000 daklozen (bron: leger des Heils 2007). Deze groep wordt aangevuld met een grotere groep illegale migranten.	Ja/Nee	1
15.	Bij het vaststellen van bijstand voor senioren, chronisch zieken en gehandicapten worden de inkomens- en vermogensgrenzen ruimer gesteld dan bij de Wet	<i>(vraag 26 sociaal mondiaal)</i> De gemeente kan er op toe zien dat, waar mogelijk, maximaal gebruik wordt gemaakt van de ruimte die de Wet Werk en Bijstand biedt. Het is de	Ja/Nee	1

	Werk en Bijstand is voorgeschreven.	gemeente toegestaan om de inkomens- en vermogensgrenzen ruimer te stellen. Doet uw gemeente dit?		
16.	De gemeente hanteert voor álle beleidsterreinen een integraal gehandicaptenbeleid.	<i>(vraag 17 sociaal mondiaal)</i> Dit komt onder andere tot uitdrukking in een aparte paragraaf bij alle grote beleidsdocumenten waarin aandacht aan de gevolgen en mogelijkheden voor gehandicapten wordt besteed. (www.gehandicaptenraad.nl).	Ja/Nee	2
17.	Uw gemeente heeft beleid voor volwaardige ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligersondersteuning (horizontale burgerparticipatie).	<i>(nieuwe vraag)</i> De centrale vraag die de gemeente zich zal moeten stellen: hoe kunnen wij burgers faciliteren en accommoderen zodat zij hun zorg voor de leefbaarheid van de buurt en de zorg voor hun naasten kunnen vormgeven. (Factsheet Burgerparticipatie en de WMO movisie)	Ja/Nee	2
18.	Uw gemeente stimuleert juist bij minima de mogelijkheden voor energiebesparing	<i>(nieuwe vraag)</i> Hiervoor is er een breed scala aan mogelijkheden: Direct: verstrekking van energieadvies, energiebox, bijzondere bijstand inzetten voor A-label apparatuur, etcetera. Indirect: actief beleid om de slechtste energielabels (E,F,G) met dus de hoogste energielasten versneld aan te laten pakken door corporaties en particuliere verhuurders.	Ja/Nee	2
19.	Uw gemeente heeft een actief jeugdbeleid dat aansluit bij de rechten van het kind? Op de beleidsterreinen als jeugdgezondheidszorg, onderwijs, jeugdzorg.	<i>(wijziging vraag 28 sociaal mondiaal)</i> Kinderen hebben recht op de bescherming en de zorg die nodig is voor hun welzijn. http://www.kinderrechten.nl Kinderen uit een gezin dat op het sociaal minimum zit, verdienen extra aandacht.	Ja/Nee	2
20.	Uw Gemeente draagt actief het belang van Art. 1 uit.	<i>(nieuwe vraag)</i> Er zijn hiervoor veel verschillende mogelijkheden. Zie www.art1.nl voor suggesties.	Ja/Nee	2
Subtotaal van de vragen gerelateerd aan sociaal beleid (was 23)				20

Vragen: Internationale samenwerking

Onder het motto "Een wereld aan kansen" deed de VNG in samenwerking met het NCDO en COS Nederland een oproep aan lokale bestuurders om een internationale paragraaf op te nemen in elk collegeprogramma. Naast solidariteit zijn kennisuitwisseling en het faciliteren van handelsrelaties belangrijke motieven voor internationaal beleid.

Duurzame ontwikkeling betekent vooral ook rekening houden met behoeften en ambities van mensen elders. Het begrip wereldburgerschap staat dan ook in dit onderdeel centraal.

Veel informatie en inspiratie op dit terrein is te vinden via: www.vng-international.nl, www.ncdo.nl, www.cossen.nl

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Score
21.	Uw gemeente is een Millennium Gemeente en/of heeft een actuele beleidsnota op het gebied van internationale samenwerking. De gemeente onderkent daarmee het belang van internationale afspraken en vertaalt deze waar mogelijk door naar lokaal beleid.	<i>(nieuwe vraag)</i> Een 'Millennium Gemeente' is een gemeente die op één of meerdere manieren actief is of wil worden in de internationale strijd tegen armoede en dit bewust wil uitdragen (bron: VNG). www.millenniumgemeente.nl www.millenniumdoelen.nl	Ja/Nee	3
22.	In uw gemeente heeft een ambtenaar internationale samenwerking in zijn of haar takenpakket.	<i>(vraag 5 sociaal mondiaal)</i> Bij grote gemeenten is dat vaak een aparte ambtenaar, bij kleinere gemeenten is dit vaak verwerkt in een functie van de afdeling voorlichting. In dat geval moet toch wel een taakomschrijving en uren beschikbaar zijn.	Ja/Nee	2
23.	Uw gemeente heeft in haar jaarlijkse begroting structureel een budget voor internationale samenwerking en/of mondiale bewustwording gereserveerd.	<i>(vraag 6 sociaal mondiaal)</i> Enige jaren geleden is 0,50 Euro per inwoner als richtlijn genomen voor het budget 'internationale samenwerking/mondiale bewustwording'. In het kader van de Millennium Gemeente campagne wordt waargenomen dat veel gemeenten een groter bedrag beschikbaar stellen.	Ja/Nee	2
24.	Uw gemeente is lid van ICLEI (International Council for Local Environmental Initiatives) en/of andere aan Agenda 21 gerelateerde netwerken zoals bijvoorbeeld de 'European Sustainable Cities en Towns campaign'.	<i>(vraag 9 en 10 sociaal mondiaal)</i> ICLEI is het internationale vereniging van lokale overheden dat zich inspant om opvolging te geven aan internationale afspraken met betrekking tot milieu en ontwikkeling (Agenda 21). www.iclei-europe.org www.sustainable-cities.eu	Ja/Nee	1
25.	Uw gemeente besteedt een gedeelte van dit budget aan voorlichting en bewustwording met betrekking tot mondiale vraagstukken.	<i>(vraag 8 sociaal mondiaal)</i> Door te investeren in voorlichting en bewustwording kan de gemeente zorgen voor een groter draagvlak voor internationale samenwerking.	Ja/Nee	2
26.	Uw gemeente of de door uw	<i>(vraag 11 en 12 sociaal mondiaal)</i>	Ja/Nee	1

	gemeente gesteunde organisaties, onderhouden één of meer relaties met andere gemeenten in ontwikkelingslanden en/of Europese transitielanden.	Op de website www.stedenbanden.nl wordt een overzicht gegeven van de stedenbanden die Nederlandse gemeenten onderhouden. Deelname VNG-programma's LOGO SOUTH en/of LOGO EAST is een andere concreet voorbeeld. www.vng-international.nl		
27.	In de samenwerking met gemeenten en/of maatschappelijke organisaties in het Zuiden stuurt uw gemeente vooral op zelfredzaamheid en zelfstandigheid van de partner.	<i>(aanpassing vraag 15 sociaal mondiaal)</i> Ruim 40 jaar ontwikkelingswerk heeft geleerd dat voor duurzame resultaten het accent bij ontwikkelingsprojecten vooral op <u>samenwerking</u> moet liggen. Belangrijk daarbij is dat het initiatief en de verantwoordelijkheid vooral bij de partner moet (blijven) liggen en vooral aandacht geschonken wordt aan lokale capaciteitsopbouw (ontwikkeling human resources, organisatieversterking en institutionele ontwikkeling). Ref: NCDO (2007) KPA Nieuwe Koers.	Ja/Nee	1
Subtotaal van de vragen gerelateerd aan IS (was 20)				12

Toe te passen correctie

Correctiefactor:

-3	-2	-1	0	1	2	3

Als u de score wilt corrigeren, vul hier de reden(en) in.